

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
dankah ob torekih, četrtekih
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ 9.—
za en leto . . . 12.— „ „ 18.—
Naročnine se plačujejo naprej na naročbo
brez priložene naročnine se sprava se
izira.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dejalnicih tobaka v Trstu po 20 nč.,
izven Trsta po 40 nč.

EDINOST

Oglaš se računa po tarifu v petiti; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
maši oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglaš spre-
jemajo uredništvo ulica Molino pic-
colo št. 3. II. nadst. Naročnine in oglaš
je plačevati loco Trst. Odprište reklama-
cije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Pomoč bednemu prebivalstvu.

Govor posl. Spiničiča v seji zbornice poslancev
dne 6. oktobra 1897.

Governik je pričel hrvatski in je nadaljeval
nemški:

Visoka zbornica! Dne 24. m. m. smo stavili
jaz in tovariši nujen predlog. Isti se nanaša na
bedo v Istri. Istra je, kakor znano, jedna najubož-
nejih, ako ne najubožnejša pokrajina v monarhiji. K
temu pripomajajo tudi razni naravni dogodki. V
minolih stoletjih so vladale tam različne bolezni,
celo kuga, tako, da je bilo prebivalstvo skoro uni-
čeno; in da niso došli novi naseljenci, in sicer
povabljeni po tedanjih vladah, bi sploh ne mogli
govoriti o kakem poljedelstvu. V tem stoletju, in
sicer nekako v sredi istega, prišel je oidium na
trte — grozdje pa je glavni produkt v Istri —
in je uničil ta produkt skoro popolnoma.

Dobili smo sredstvo za pobijanje te bolezni.
Ljudje so si opomogli nekoliko, blagostanje se je
povzdignilo nekoliko. Potem pa so se prikazale
nove bolezni na trtah, tako trtna uš na mnogih
krajih poluotoka, kakor tudi na kvarnerskih otokih,
pripadajočih k pokrajini. Zatem je prišla perono-
spora, in sicer po vsej deželi. Tudi proti tej se je
našlo bojno sredstvo, toda v zadnjih dveh letih se
skoro ni moglo izkoristiti to sredstvo, in sicer iz
tega vzroka ne; ker so bila velika deževja ravno
v dobi cvetja, v spomladi, ko bi bilo trebalo škro-
piti, tako, da škropanje ni koristilo mnogo, oziroma
ne bi bilo koristilo mnogo. Tako torej je bilo tudi
v tem letu. Na to je prišla velika trajna suša v
mesecih julij, avgust in do dne 12. septembra,
tako, da nismo imeli nikakega dežja v teh dveh,
skoro dveh in pol mesecih. Ta suša pa je zopet
uničila ostale nasade. Dne 12. septembra je prišel
dež, toda združen s točo v raznih krajih, in dež
sam je trajal predolgo. Toča je uničila polovico,
tudi dve tretjini ostalega grozdja v občinah Dolina,
Buzet, Motovun, Pazin, Kastav, kakor tudi v
okolici tržaški. Posledica dolgemu dežju,
ki je trajal kakih deset dni, je bilo ta, da je
grozdje gnilo. Naravni dogodki so taki, da imamo
tam doli letos pred seboj naravnost leto lakote.

Tu je neizogibno potrebna državna pomoč;
ista bi se lahko dala na različne načine. Prvič:
po podporah za nabavo živil in semen onim, ki

niso zmožni za delo, posebej onim družinam, ki
nimajo nobenega člana zmožnega za delo. Sicer bi
bilo dati drugih podpor, zlasti za izvedenje raznih
del. Katera dela bi bila potrebna in koristna,
tudi če ne bi imeli slabega leta, o tem sem že
govoril o raznih prilikah, posebej v razpravi o pro-
računu ministerstva za notranje stvari v l. 1895.
in 1896., o kateri priliki sta proračunski odsek in
visoka zbornica vsprejela raznih resolucij in pred-
logov, tako, da ne bi bilo vladi druge dolž-
nosti, nego da izvede te predloge. Tako so se v l.
1895. stavili predlogi in vsprejeli od zbornice v
povzdigo gospodarskih koristij v Istri, leta 1896.
pa dve resoluciji radi gradbe cest. O potrebi teh
cestnih in vodnih zgradb, in o potrebi vode sem
že govoril v svojem govoru dne 16. decembra 1896.
Tu morejo vladni organi najti dovolj materiala in
tudi navodil o načinu, kako bi se dalo pomoči
prebivalstvu.

Došlo je tudi mnogo prošelj od različnih
občin, tako od občine kastavske za prezidanje ne-
katerih vodnjakov. Dotični vladni organi najbrže
nimajo časa, da bi mislili na to, bržkone se jim je
baviti z drugimi stvarmi. Ta prošnja se je pred-
ložila namreč že pred osmimi ali desetimi meseci,
toda do sedaj se ni zgodilo ničesar. Priznati mo-
ram odkrito, da je celo deželni odbor istrski po-
stopoval tem slučajem na način, veliko ugodnejši za
občino, nego pa organi visoke vlade. Isti je že
pred 8 ali 10 meseci obljubil 900 gold. za dva
vodnjaka, dočim vladni organi molče do danes,
tako, da občina ne more napredovati z delom.
Nadalje je ista občina kastavska predložila držav-
nim oblastim prošnjo za popravo in gradnjo večih
cest v občini, toda žal, do sedaj brez uspeha.

Take prošnje so sestavile tudi občine Jelšane
in Podgrad ter davčna občina Jelovice v krajni
občini Materijski, in tu morem omeniti, da je v
proračunu za leto 1898. postavljen znesek ravno
za to cesto iz Jelovic v Podgorje, kakor tudi, da
se v občini jelšanski popravlja kos ceste. (Pride še.)

Vseslovenski shod in naši socijalni demokratje.

III.

Klerikalizem. Gorje socijalnodemokratiškim
glasilom, ako bi ne bilo „klerikalizma“. „Kleri-

mo, temne boje in takem krilu stopala je poleg
svojega Ivana po „ringu“ od cesarskih muzejev
proti parlamentu. Capotte klobuk iz črnega žameta,
s črešnjevo-rudečo zavezko na strani, z nojevimi
peresi okrašen, pristojal ji je, kakor bi bil za njo
ustvarjen.

Poslušala je Ivana, ki ji je razkazoval to in
ono, pritiskala sem ter tja njegovo roko tesneje k
sebi, in Ivan je bil srečen!...

Hermine je bil pozabil popolnoma. Kaj bi je
ne bil! Za malo srečnih trenutkov, katere je pre-
živel z njo, bil je nesrečen toliko let! Človek tako
rad pozabi pretrpljene boli, ako se mu zopet sme-
lja sreča. In Ivan — našel je, dosegel je, po čem-
er je hrepenel, dobil je družico, ki ga je ljubila,
katero je on ljubil.

Prišla sta do vseučilišnega poslopja ter se
napotila po malem bregu v avlo. Bilo je v sredo
popoldne, ura v portirjevi sobi je kazala na tri.

Navada je železna scajca. Kakor ob svojem
času, tako je zavil tudi danes Ivan se svojo že-

kalizem“ je podstava in je krona vsemu dokazo-
vanju in argumentovanju socijalnodemokratiških
glasil. Klerikalizem je tudi glavni vzvod, katerim
bi hotela „Svoboda“ prekopicniti veljavo in po-
membnost vseslovenskega shoda. Vseslovenski shod
je bil komedija, ker se je vršil v znamenju „klerika-
lizma“, Spiničič ne more biti pravi prijatelj ljudstva,
on je celo denuncijant, njega predlog po pomno-
ženju šol ni opravičen, in sicer zato ne, ker je —
Spiničič namreč — klerikalalec. In politika Slo-
vencev na Primorskem sploh je pogubna, ker je —
„skoz in skoz klerikalna“.

To je socijalnodemokratiški circulus vitiosus.
Iz tega se ne morejo rešiti, ali pa — se nočejo.

Koliko ubožstvo na idejah in argumentih!
Gospodi, pardon: „sodrugom“ se vidi, da vlada
grozna praznota v magazinu, kjer hranijo svoje
dokaze in svoje — prepričanje.

Toda, mi moramo računati se socijalnimi de-
mokrati takimi, kakoršni so; mi ne moremo odgo-
varjati na argumente, katerih nimamo čuli, ampak
na argumente, katere smo čuli.

Klerikalizem torej, ta je naš glavni greh. In
za ta greh ni odveze v taboru „sodrugov“.

Zavedamo se sicer svoje slabosti, nedostat-
nosti sil svojega uma, in vemo, da opravičevanje
naše ne doseže višine našega klerikalnega greha,
naše zmote. Poskusiti pa hočemo vendar-le, nade-
jaje se, da najdemo morda vendar kje — milost-
nega sodnika.

Klerikalizem. Kaj je klerikalizem? Kolikor
političnih mišljenj, toliko je menda tolmačenj o
„klerikalizmu“. Tudi mi imamo svoje menenje o
tem strašilu, ki je bilo baje že stokrat ubito od
napredujočega človeškega uma, ki je bilo že sto-
krat obsojeno pred visokim sodiščem kulture XIX.
stoletja in človeške civilizacije, ki pa vendar živi
še vedno in se razvija, prav kakor da hoče skr-
beti, da socijalnodemokratiškim glasilom ne zmanjka
— gradiva.

Kako sodimo mi o klerikalizmu? Ali smo
res „klerikalci“? Nismo in smo! Tu treba naj-
prej vedeti, kaj si kdo misli, ko govori o kleri-
kalizmu.

Ako kdo vidi klerikalizem v tem: da bi imeli
duhovniki vso oblast v rokah; da njim bi bilo do-
voljeno vse; da njih ne bi smeli grajati, tudi če
greše; da bi se duhovščina smela postavljati nad

nico v oni polukrožni prostor, na čegar steni je
pritrjena tabla. Na njej so zapisana imena tistih,
ki so prejeli pisma: danes, kakor pred leti je ve-
del, da ne bode čital svojega imena... in, ko je
stal pred to tablo, je umolknil. „Spomini“, je dejal
in šla sta naprej.

Minka ga je pogledala vprašuje, on pa ji je
pravil, vodé jo po prostorih univerze, zgodovino
svoje prve ljubezni.

Neopisna želja, videti Hermine, se ga je po-
lotila. Sta se li vzela z Lovcem? Pozabil je vse
neprijetnosti, ki mu jih je prouzročil poslednji, že-
lel je, da bi se sešla danes: bili bi srečni vsi trije
in Minka tudi....

Ostavila sta univerzo, pogledala še nekaj
drugih znamenitosti: votivno cerkev, dvor itd., pa
se vrnila v hôtel Imperial.

„Imaš še kaj rad Hermine?“ vprašala je
Minka Ivana, ko sta bila v sobi in ovila je svoji
roki okrog njegovega vratu.

(Pride še.)

PODLISTEK

Lari-Fari.

Spisal: Srakoper.

X.

Jabolko ne pade daleč od drevesa.
Narodni pregovor.

Eh, ta Minka! — — —

Kakor sni tako plašno-krotke so ji zle oči
v svet. Čitati ji je bilo z obraza, da ji ga še ni
močila selza gorja, da pa tudi še ni uživala raz-
košnega veselja. Danes je bila malo utrujena od
dolge vožnje iz T. v Gorico, od tam v Trst, iz
Trsta preko Reke na Dunaj — Bila je mlada
žena.

Velikomestnega življenja ona ni poznala:
obiskovala je ljudsko šolo v T., bila je v institutu v
Trstu in naposled — ne glejmo ji spričevala —
učiteljske absolvirala v Gorici, zadnji čas pa je
zopet bivala v T. in se učila od matere gospo-
dinjstva.

V modernem jaketu iz drapnelovanega eski-

akone; da ne bi hotela nikogar trpeti poleg sebe, ampak bi zahtevala, da mora biti vse pod njo; da bi se smatrala grehom vsaka kritika javnega delovanja duhovnika; da ne bi smeli oporekati tudi tedaj ne, ko bi duhovnik hotel tirati v blato voljo in pravico naroda, ko bi hotel rušiti blaginjo naroda; da se ne bi smeli postavljati po robu, tudi ko bi duhovnik pozivljaj na sovraštvo proti drugim stanovom ako je tako umeti klerikalizem, potem izjavljamo tu slovesno, da nismo klerikalci in da se hočemo, bodisi tudi v družbi z socialnimi demokrati, boriti proti klerikalizmu.

Če pa nam pride kdo, in nam pojasni: da stan duhovnika je časti in vsega spoštovanja vreden stan, da duhovnik je državljani kakor vsakdo drugi, da mu torej ni smeti odrekati onega, česar zahtevajo socialni demokrati za slehernega težaka: popolno mero državljskih pravic in tudi popolno svobodo v izvrševanju istih; ako nam pove kdo, da je versko čustvovanje ona vez, ki spaja človeštvo v soglasno skupino, da versko čustvovanje blaži in plemeniti človeško čustvovanje; da je vera v Boga čisto jedina tolažba potrta duši človeški, da brez verskega čustvovanja bi skoro poživinilo človeštvo: ako nam kdo tako tolmači klerikalizem, potem izjavljamo istotako slovesno, da smo klerikalci „najčrnejše“ barve!!

Seveda: socialni demokrati si tolmačijo klerikalizem — po svoje. In tudi liberalno mišljenje razumejo — po svoje. Njim je to klerikalizem, črna reakcija, ako se duhovnik noče odreči svojim državljskim pravicam, ako odklanja z vso odločnostjo prečudno zahtevo, da — naj ostane v cerkvi. On argumentuje, in prav ima do zadnje pičice: ako že moram jaz res ostati v cerkvi, potem pa zahtevam: uradnik ostani v pisarni, odvetnik zakopli se v svoje pravde in ne prikaži se več na dan, trgovec ostani v svoji prodajalnici pri svojih vatljih in „škrnicljih“, obrtnik brigaj se za svojo obrt in — socialni demokrat povrni se k spoštovanemu poslu, kakor ti ga je privoščil skrbni oče ali brižni mojster stojte, na jeden stan bi bili kmalu pozabili: in razni socialistiški voditelji naj si nadenejo zopet zaokrožljene bajcese in povernejo naj se v — sinagoge!

Tako bi smel zahtevati iz arene državljskih pravic prognani duhovnik. Nič ne de, da bi bila s tem temeljito dognana ad absurdum konstitucionalno življenje in res liberalno naziranje, ali logika in pravica bi bila na strani duhovnika. In socialne reforme? Kdo bi jih sklepal in kdo bi jih izvajal? Nikdo, ali vsi, toda vsakdo na svojo roko. Potem pa bi bili blizu: ali krutemu absolutizmu ali pa anarhiji. Da ne pridemo v tako, vsakako zelo neprijetno alternativo, hočemo že raje ostati „klerikalci“, zahtevajoči pravico in svobodo za vseh, tudi za duhovnike. In nočemo biti tako neliberalni, kakor so izvestni socialni demokrati, ki zahtevajo — in to po vsem pravu — da se podeli politiške pravice dosedaj politiško brezpravnim, a hote jemati hkratu iste pravice onim, ki so jih že imeli!

Socialni demokrati zatrjajo sicer, ako jih je kdo spravil v stisko, da niso proti veri, vera pa da je — privatna stvar vsakega človeka. Tako je zatržil tudi posl. Schrammel predvčerajšnjem v zbornici poslancev. To pa ni tako. Ako vemo, da je potrebna ta ali ona stvar, ako vemo, da brez te stvari niti ne bi bil zmožem človeka vredni obstanek, ako vemo, da bi človeško bitje brez te stvari zgubilo vso svojo moralno oporo in bi postalo šibka bilka, pripogibana od vsakega vetriča, ako vemo, da je verski čut potreben, potem se moramo izjaviti zanj pozitivno! Posvetni zakoni so potrebna stvar. A kam bi prišli, ako bi kdo rekel: zakoni so privatna stvar, slehernemu je svobodno, ako jih hoče izvrševati . . .! Kam bi prišli potem? Nad svojim osebnim menenjem o verskih stvareh je vsakdo gospodar sam. Ali ta svoboda se ne sme raztezati tako daleč, da bi na zvit način jemal vero drugim, kakor to delajo socialni demokrati po listih, shodih in tudi v parlamentih, kakor je to storil v Trstu pred par leti neki slov. socialni demokrat, ko je pokazal na svoj na klinu viseči klobuk in je rekel v pričo mnogih oseb: Ta je moj Bog!

Saj tudi Cerkev ne vleče nikogar za lase, ne v cerkve, ne v spovednice, ne v nebesa. Ali proti temu moramo protestovati, da se namenoma in pro-

računjeno, če tudi indirektno, zavajajo mase v menenje, da vera ni potrebna. To potrebo čutijo vsi narodi vsega sveta, kar priča, da duša človeška ne more živeti brez te tolažbe. Tudi najdivjiji narodi so si ustvarili svojo „vero“, ker jih je v to gnala nepremagljiva notranja potreba.

Kdor za svojo osebo ne veruje ničesar, naj obračunaj se svojo vestjo. Ali drugim naj ne jemlje vere! To je naše stališče. Tega stališča se držimo in če nam radi tega socialni demokrati stokrat na dan mečejo v obraz — klerikalizem!

Politiške vesti.

V TRSTU, dan 9. oktobra 1897.

Državni zbor. Zbornica poslancev se je v včerajšnji seji najprvo bavila z afero Gregorig-Iro. Sklenila je namreč, da odsek za izrek graje v javni seji sporoči o stvari. Predno pa govorimo dalje o tem, poseči nam je v predvčerajšnji seji, kajti postopanje posl. Iro je preznačilno za surovost življenja, ki sestavljajo generalni štab Prusjaka Schönererja. Tudi krščanski socialist Gregorig se je posluževal neparlamentarnih izrazov, tudi on se je vedel tako, kakor se ni smeti vesti ne le v zakonodajnih zastopih, ampak tudi ne v olikani družbi, ali on je bil vsaj toliko pošten in je pokazal vsaj toliko dostojnosti, da je pripoznaval svoj greh in se je opravičeval, da ga je k temu zavelo nezasišano vedenje posl. Iro, ki ga je javno dolžil prešestva. Že popred — tako je pripovedoval Gregorig — so prihajala njegovi ženi anonimna pisma in tudi odprte karte, katere so mogli čitati tudi njega otroci, v katerih so takim obrekovanjem hoteli naščuvati ženo proti možu, in tako povzročiti nesrečo v družini, morda za vedno. — Izvedeli smo tu torej, da ta schönererjanska sodrga ne spoštuje niti svetosti zakona in da prav po razbojniški skuša zanašati prepire in razdor preko praga svetišča zakonskega življenja. V označenje takega postopanja velja pač le medmet „Pfui“ in mi se sedaj ne čudimo Gregorig-u, da se je spozabil.

O tej aferi je torej poročal včeraj dotični odsek, v katerem je bil tudi naš posl. dr. Ferjančič. Odsek izreka grajo sicer obema imenovanima poslancema, ali strogost obsodbe je zadela le Schönererjanca. O tem poslednjem vemo tudi toliko, da zastavlja svojo častno besedo za trditve, o katerih ve, da niso resnične. Poročevalec Fuchs je namreč povedal, da je poslanec Iro odseku pisal pismo, v katerem trdi z častno besedo, da ni storil dotičnega žaljivega vzklika, ki se mu poklada na jezik. Odsek pa je dobil prepričanje, da je Iro res storil oni vsklik, katerega ta sedaj z častno besedo. Pfui! In taki ljudje so sedaj voditelji Nemcev, taki ljudje strahujejo vso zbornico. Zopet: Pfui!

Poročevalec Fuchs je predlagal, naj se seja prrogasi tajno, kar ni obveljalo, ampak se je stvar razpravljala v javni seji. Poročevalec je na razsežno utemeljeval svoj predlog. V razpravi je dr. Lueger navedel vsebino večih dopisnic, ki so prihajale v rodbino Gregorigovo in ki je — škandalozna, nečuvana.

Govor dra. Luegerja je napravil mogočen utis, kajti čestitali so mu z mnogih strani. Z veliko večino se je tudi vsprejel njega predlog, naj se izreče graja Iru in Gregorigu, toda s pristavkom, da je bil poslednji izzvan, ker je Iro najhuje žalil družinsko življenje Gregoriga.

O glasovanju je bil navzoč samo en Schönererjanec. Pridodati bi bilo še, da se je odsek pokazal jako obzirnega do obstrukcionistov, kajti povdarjal je, da izreka svoje obžalovanje le na takih parlamentarnih dogodkih in prizorih, da pa noče dražiti obstrukcije, v kolikor se ista giblje v parlamentarnih mejah.

Zopet je minul jeden dan delovanja za javni blagor. Med tem pa čakajo milijoni bednikov na državno pomoč.

Prihodnja seja bode v torek. V tej seji se menda dovrši — seveda, ako ne pride zopet vmes kaka prusjaska surovost — razprava radi pomoči poškodovancem po elementarnih neizgledih. V isti seji predloži vlada tudi zakonski načrt za provizorično pogodbo z Ogersko, kakor tudi zakonska načrta o že naznanjenih davkih na transporte in prodajo sladkorja.

K položaju. Sinočnja poročila dunajska so nam prinesla vest, da se je nekoliko ublažila kriza na desnici. Baron Dipauli in tovariši so se menda

sami nekoliko ustrašili pred posledicami, ki bi navstale za katoliško ljudsko stranko, ako se ista loči od desnice. Tako opaža prav umestno tudi praska „Politika“, da se moti Dipauli, ako meni, da se svojim predlogom zajezi nemškonacionalno agitacijo, marveč še vspodbudilo bi nacionalce, da bi še huje napadali — katoliško ljudsko stranko z Dipaulijem vred! Tako nekako je menda jelo svitati tudi v glavah konservativcev. Da potolaži Čeha, je baje pripravljen baron Dipauli, podati izjavo a parlamentarni komisiji večine, da je njegov predlog razumeti tako, da se imajo jezikovne naredbe za Češko in Moravsko odpraviti še le potem, ko parlament sklene zakon za uravnavo jezikovnega vprašanja.

Sinoči nam je došla zajedno tudi vest, ki mora zanimati sosebno nas Slovence. Poslanec Šuklje je izstopil iz „Slovanske krščansko-narodne zveze“. Svoj korak je utemeljil s tem, ker ni bil več voljen v proračunski odsek, katerega član je bil več let in v katerem je deloval najuspešneje. Pustimo na strani vprašanje, da-li je zveza postopala korektno v tem slučaju, ker naz veliko bolj zanima vprašanje: „ali je v takih časih umestna taka osebna občutljivost? Ali se da opravičiti tak korak, v takem času in iz takih vzrokov?“ Čitatelji naj si odgovore sami, a uverjeni smo, da njih odgovor ne more biti povoljen za gospoda Šuklieta.

Različne vesti.

Razveljavljenje izvolitve Nabergojeve pred državnim sodiščem. Dne 19. t. m. razpravljalo bode drž. sodišče o pritožbi tržaške občine proti naredbi ministerstva, s katero je bilo potrjeno postopanje tukajšnjega namestništva oziroma na potrjenje izvolitve Nabergojeve mestnim svetovalcem, oziroma deželnim poslancem. Kakor poroča „Piccolo“, bode poslanec dr. Cambon na tej razpravi zastopal „pravice“ mestnega sveta tržaškega. Zdi se nam, da je „Piccolo“ malo pogrešil ter da je menda hotel reči, da bode zastopal dr. Cambon na omenjeni razpravi „krivice“ mestnega sveta tržaškega.

Tržaški mestni svet bode imel v torek 12. t. m. zvečer ob 7. uri javno sejo z sledečim dnevnim redom: 1. Poročila, 2. volitev verifikacijskega odseka za dopolnilne volitve v mestni svet, 3. predlog municipalne delegacije na prošnjo Friderika Schadelooeka zaradi določenja stavbene črte, 4. predložitev pravilnika glede voznih pristojbin in potovalnih dijet občinskim funkcionarjem, 5. predlog šolskega odbora glede denarne podpore za večerni ponk trgovskih pomočnikov, 6.—11. Prošnja za dovoljenje naknane kredita in poznejše potrjenje višjih kreditov.

Imenovanje. Predsedništvo c. kr. primorskega finančnega ravnateljstva je imenovalo carinsko-uradnega praktikanta Ivana Hribernika kontrolnim asistentom XI. reda na c. kr. glavnem carins em uradu v Červinjanu (postaja).

Slovenec v naučnem ministerstvu. „Slov. Narod“ poroča, da je naučni minister Gautsch pozval odličnega filologa, profesorja na gimnaziju v drugem dunajskem okraju, dr. Antona Primožiča, na službovanje v naučno ministerstvo. Tako je bilo potrebno!

Volitve v zavarovalnico za slučaj neizgled. Italijani so že zasnovali agitacijo na vsej črti. Včeraj nam je prišel v roke proglas italijanske stranke za II. kategorijo. O predložnih kandidatih v ravnateljstvo in razsodišče spregovorimo prihodnjic. Za danes konstatujemo le, da je volilno gibanje s tem zadobilo svoj resen začetek. Tudi po Istri je že uvela italijanska stranka intenzivno agitacijo. Celo po čisto slovenskih krajih je postavila svoje agitatorje. Pozor torej rodoljubni! V središču našem pa naj se požurijo s proglašanjem kandidatov, potem pa vsi na delo na Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji! Ako storimo vsi svojo dolžnost, mora rečena zavarovalnica nehati biti domena Italijanov, ter postati dobrodelen zavod ze vse enako, brez raslike narodnosti. Kaj je bila ta zavarovalnica Italijanom dosedaj, priča najboljše strastna in nervozna agitacija, ki so jo uveli.

Samo da pribijemo! — „Sentinella“ od sobote ni imela niti črke za imendan presv. cesarja. Pač pa je prinesla skrbno sestavljeno poročilo

Dalje v prilogi.

Tudi padočarni dones-i za „Lige“ se tak-
zupajo tudi vsled veselja, da je Imbriani-ju
bolje. Ta-ó je, sev-da, predati ven odliča za-
govornik!

Soc.

Sicer to ni niš novega, ako kdo komu pre

Zima. Moj tem, ko lučimo mi v Tisti samo

iz Kopriva 28. maja 1945. g. u. m. t. Jaty: 9. okt.

Zonet Koper Od andt nam plig-ia: Ol no.

Že dne 30. septembra so pričeli vprizirati

izkaz koncerta nasko pod. sv. Cirila in

režija: Konstantin Bazažev, v dobrodelnih svrha

21. številka „Slovenke“ je izšel edanost. Vse

Navet - Pogačnik V novi Paccaljevi opre

Hrvatski gimnazij v Zadru in Italijanaši. N

Učitelj, ki zahteva hvaležnost. V Celju

Koliko nese pošti časopisje? Iz proračuna

Izored sodišča. Dne 16. m. m. je došel Josip

Lice parlamenta. „Po dohu te poznám, ka-

Radi proznega dogodka v Sjeničaku na Hrva

Nekaj v vspodbujo sadjarjem. Letos je sa-

18.000 Madjarov na Reki. Dunajski „Vot

Tako je na Reki in dopisnik popravke

„Vaterland“ je storil dobro, da je pončil nem-
list v tem pogledu. Naj vedo tudi na Dunaju, ka-

se na Reki vrši na račun države — lov na človeške duše.

Tolstoj-Bellamy. Dva epohalna pisatelja, eden v širni Rusiji, drugi v še širnej Ameriki, a oba nekako posebej velikanke ideje, gibajoče se v tiru napredujočega časa. Bellamy in Tolstoj sta socijalista v pravem pomenu besede, a v velikanem slogu. Bellamy je pred nekaterimi leti spisal epohalni roman. „Pogled iz leta 2000 nazaj na leto 1878“, v katerem je v razburljivo fantastični obliki narisal življenje na zemlji, ki „bode“ leta 2000. Po načrtu tega romana bode v letu 2000 moral delati vsaki človek brez razlike do svojega 40. leta, potem pa bode preskrbljen za vse življenje, ne da bi bil primoran skrbeti za svoj obstanek sam. Za to bo skrbela državna administracija. Seveda ne bode tudi nobenega privatnega premoženja, ker bode vladal komunizem povsodi.

Tolstoj, ko je čital ta roman, je bil očaran in je obljubil prevesti ga v ruščino. On je označil Bellamyjev načrt kakor jedino pravi, kajti vse imetje na svetu bodi ukupna last vseh ljudi. Samo glede razkošja, katero obeta Bellamy ljudem 20. stoletja, se Tolstoj ne strinja z njim. Njegova prijateljica američanka Mis Hapgood pa pravi: „Kaj za to, ako žive ljudje v razkošju, ako so le vsi deležni istega in ne kakor sedaj, samo vsak ti-sočeri?“ Tolstoj: „Razkošje je vedno škodljivo! Vi seveda vidite, da tudi jaz živim v razkošju, ker imam srebrne zlice in vilice. Toda misel, da bi zamogli dvigniti mi „višje stoječi“ one, ki so „pod nami“, je zmota, mi moramo se ponizati doli k njim.

V načinu življenja se torej razlikujeta ruski in ameriški socijalist. Tolstoj kaže „v prvotnost nazaj“, a Bellamy „k dovršenosti naprej“. Bellamy je izdal baš sedaj kakor nadaljevanje svojega socijalistično-utopističnega romana knjigo „Equality“, katera se je razprodala v treh dneh v sto in sto tisoč izvodih. V Ameriki se kar trga za njo in tudi v Evropi kmalu zagleda dan, seveda v — nemškem prerodu.

Samomor v visokih krogih. Na Dunaju se je usmrtil dne 7. t. m. grof Henrik Wurbrand, sin bivšega trgovskega ministra in sedanjega deželnega glavarja Štajerske, grofa Gundakarja Wurbrand. Mlademu grofu je bilo šele 19 let, ustretiti se je iz samokresa med vožnjo na železnici. Nesrečna ljubezen je baje vzrok samomoru! Ta nesrečna „nesrečna ljubezen“.

Zmrznili. Z Reke se nam poroča: Dvanajst delavcev, ki so se vračali iz gozda pri Glanah, zajel je mraz in so se zgrudili k tlom. Jednajst jih je zmrznilo, samo eden se je otel. — Tudi na Dunaju je zmrznil neki 42letni možki, katerega so našli na „Šmelci“, ležec-ga na tleh. Čudno to, o počtku oktobra!

Deček — na verigi! Redarstveni oblasti je prijavil nekdo, da vratar neke hiše na Acquedottu drži svojega 91-tnega sina privezanega na verigi gori v podstrešju. Tjakaj odposlani organ se je uveril, da je res temu tako, a očče dečkov se je opravičil s tem, da mu deček uhaja po več dni se slabo družbo, da ga ni mogote brzdati na drugi način in da gotovo pride kedaj na vešalo, ako očče ne uporabi vse svoje strogosti. — Otrok na verigi, trda je sicer ta, ali kedor vidi vso pokvarjenost tržaške mladine, ta skoro ne more zamisliti skrbnemu očetu.

Iz vagona vrgla. Dne 27. t. m. se je vozila devojka Saveta Gacč iz Berkazovega v Bačince na Hrvatskem. V vagonu se je vozilo žujo dvoje surovih fantov, katera sta dekleta nadlegovala z nesramnimi nagovori. Ker je deklet krepko odbijala nadlegovalca, razjarilo je to suroveža tako, da sta zgrabila mladenko in jo vrgla iz vagona. Dekle se je močno pobilo o padcu; zoper suroveža, ki sta se lagala, da je deklica sama skočila iz vagona, je konduktor napravil ovadbo na sodišču.

Žrtva reške katastrofe. Iz Reke se javlja, da so našli blizu Labinja truplo utopljenca Antona Staniča, kožarja iz Bribirja, kateri je ponesrečil na parniku „Ika“.

Legar. V Baču in Koritnici na Notranjskem se je začel širiti legar.

Velikanski požari v ameriški preriji. V Otawi, severna Amerika, gori grmovje prerije. 300 štirjaških milj je zgorelo in 2000 ljudi je brez strehe. V Evropi rastejo poročila o snežnih zapadih in o hudem mrazu, v Ameriki pa je tako huda

vročina in suša, da se je vnelo že silno mnogo grmovja in je veliko govedin čred zgorelo. Iz Montreala se poroča, da je moral vlak, ki je vozil od Otawe, voziti skozi morje plamena.

Nekaj hvalevrednega iz Abesinije. Neki Francoz, ki je dje časa živel v Abesiniji, poroča nekaj točk iz tamošnjega socijalnega življenja. V prvo, kar seveda ni sicer hvalevredno, je navada pri Abesincih, da se več nego pol dni v letu strogo postijo. To ima seveda dobre posledice za slučaje, ako se postiti morajo, n. pr. v poslednji vojski z Italijani! Abesinci so se lahko po več časa vzdržavali hrane in vztrajali v pomanjkanju, ako je to nanesla potreba vojne, kar Italijani niso mogli, da si so morali.

No, hvalevredniši običaj pa je to, kakor se vedejo tašče nasproti svojim mladim čmoženim hčeram. Neka Abesinka je omožila svojo hčer z nekim Francozom, ki se je ondi naselil in potem umrl. Tašča, vprašana po smrti svojega zeta, zakaj ne gre k hčeri, je odgovorila, da se to ne spodobi, ker mati svoje hčere, ko se je ta omožila, ne sme videti jedno celo leto. Ako bi ravnala drugače, bi izgubila spoštovanje pri ljudeh, ki bi jej očitali, da se hoče mešati v razmere svojega otroka.

To se godi v Afriki. V Evropi, v izomikani Evropi je to seveda drugače.

Potujoče podgane. Na Niževavstrijskem imajo sedaj podgane svoj roj, ali potovanje. Potujejo od kraja do kraja, kakor vojska Atila. Nasledki potovanja podgan so sicer malo milejši, vendar še dovolj resni za poljedelske kraje, koder romajo. Vničile so namreč ves krompir in vso repo in še celo ogrizle mnogo ljudi, ki jih preganjajo. Nekateri ogrizenih morajo ležati vsled ran. Ljudstvo je vse v strahu, ker so se podganam pridružile še miši. Ako bi to vandranje zašlo v naše kraje, naj ljudje pripravijo dovolj otrovanega jedila, da zastrupe te živali.

Casten poziv. Lastnik c. in kr. dvorne orgelne stavbenice v Lagerndorfu v Šleziji, gospod Oton Rieger, je bil pred kr. tkem brzojavno pozvan v Rim, da se strokovnjaki izreče o stavbi novih orgelj za jedno najlepših rimskih cerkev. Njegova strokovnjaka izjava je našla toliko priznanja, da se je odločilo vodstvo cerkve, ne samostavi po njegovih navodilih nove orglje, marveč da se izroči njemu vse delo.

Najnovejše vesti.

Dunaj 9. „Fremdenblatt“ se v daljšem članku bavi s prazdovanjem o skorajšnjem uresničenju po stave glede povišanja uradniških plač. Pravi, da nikakor ni neugodno za uradnike, ako politične razmere potiskajo še nekoliko v ozadje ršitev tega vprašanja, ki je v soglasju z dohodki izvirajočimi iz nove pogodbe z Ogersko. Pričakovati je, da se stvar završi do novega leta 1898. Uradniki pa naj ne zahtevajo od vlade, češar ona storiti ne sme, marveč od državnega zbora naj terjajo, da v dji hovi zad-v, stori to kar stori zamore in mora.

Dunaj 9. Preds-dnik zbornice poslancev dr. Kshreiu je naznanil svoj povrat za prihodnji terek in bode prihdujo sredo zopet volil predsed-tvo.

„Slovansko pevsko društvo“ v Trstu.

Podpisano predsedništvo naznanja, da so prostori za veliki koncert že preskrbljeni in da se bode isti vršil v drugi polovici prihodnjega meseca.

Povabljeni so torej oni, ki žele sodelovati na tem koncertu, da se izvole točno udeleževati pevskega vaj, ki bodo, kakor dosedaj, v „Delalskem podpornem društvu“ vsaki terek in soboto ob 8 1/2 uri zvečer.

Dolžnost je vseh, da redno zahajajo k vajam, ker se moramo v tem kratkem času naučiti še skoraj vseh za ta koncert določenih pesmi.

Zatorej se priporoča najtopleje vsem, da redno zahajajo k vajam.

Trst, 9 oktobra 1897.

Predsedništvo.

Zahvala.

Podpisani odbor se prav tojlo zahvaljuje slav. pevskemu društvu „Zarja“ iz Rojana, ki je dvakrat prihitelo k nam ter blagodušno sodelovalo na koncertu. Jednako srčna hvala vsem gospod in gospodičinam prodajalkam, ki so se svojo ljubeznjivostjo iz zgovornostjo skoro vse razprodale. Ne vemo, kako bi se dostojno zahvalilo velikodušnemu gospodu Mankoču za les, ki ga posojuje, a vrhu tega žrtvuje še posebej za vse narodne veselice. Pozabiti ne smemo g. A. G. in vse one gospode, ki so se trudili, da postavijo utice, ri arjenje, oder, ter odišijo vrt. Iskrena hvala tudi vsem onim, ki so posodili zastave in druge okrase. Posebno hvalo sl. pevskemu društvu „Kolo“ za posojeni glasovir. Konečno srčna hvala vsem, ki so na katerikoli način pripomogli do lepega uspeha.

Odbor ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v Trstu.

Zobobol olajšujejo
zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani
(Dunajska cesta)
katero so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. c. in k.
Via prejasne gospe prestolonaslednice-udove nadvojvodnje
Štefanije
Steklenica velja 20 kr.

Utemeljeno leta 1859.

Trgovina z vinom
na drobno in na debelo
Tyrdke Frane Radič-a
v Bolu, v Dalmaciji,

priporoča svojo odlikovano zalogo naravnega vina črnega in rdečega (šiler). Grozdje trga v svojih vinogradih, tlači isto največjo opreznostjo ter pripravlja po najracionalnejši metodi moderno enologije. Naročbe vsprejemajo se od 30 litrov naprej proti gotovini franke Bol. Sodi se morajo vračati na troške stranke.

Uzorec na zahtevo franko.

Ulica Donota šte. 9.

Mehanična delavnica
ustanovljena leta 1869
Petra Braido in sina

prevzema poprave šivalnih strojev in koles in vseh mehaničnih del. Dela izvršuje najnatančneje in po najnižjih cenah. Prodaja tudi kolesa nova in obrabljena kakor tudi šivalne stroje. Abonement za hranitev koles po 2 gl. na mesec.

Ulica Donota šte. 9.

4 late, 18 srebrnih kolajz, 30 častnih in priznanih diplomov.

Kvizde
restitucijski fluid
c. k. priv. opiralna voda za konje.

Cena 1 steklenici 1 gl. 40 nč. a v Rabi se že 35 let v dvornih konjskih hlevih pri vojaštvu in civilu za okrepitje in zopetno ojačevanje po velikih naporih pri izpahenjih, otrplosti kitid., usposablja konja do izbornih del v treniranju. Dobiva se pristen le z gornjo varstveno znamko v vseh lekarnah in trgovinah z mirodijami v Avstro-Ogerski, I

Glavna zaloga
Fran Iv. Kwizda
c. in k. avstro-ogerski in kr. rumunski dvorni liferant.
okrožni lekar, Kornenburg pri Dunaju

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravljajo v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjski trg šte. 20.

Trpotčev sok neprešno deluje pri vseh prehlajenjih sopnih organov, ter je najbolje sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vrtogobol. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki obijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono:

„Velečenjeni gospod lekarnik!
Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delujočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje poznanec. Jaz sam od dveh steklenic od nesnosn ga kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsobolnim. S spoštovanjem — Rudolf Ausim. Na Dunaju, 20 marca 1897.“

Pazi naj se torej, da je na vsaki steklenici vstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti samo jo oni pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenice s točnim opisom je 75 nč. — Razpošilja se vsaki dan pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 nč. za zametek) ali pa po poštne povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih prekušanij zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastojnj in poštne prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjskega trg šte. 20.

Slovenci in Slovenke!

**spominjajte se
o vsaki priliki naše prekoristne družbe**

sv. Cirila in Metoda

Svoji k svojim!

**To Vam bodi geslo v gospo-
darskem življenju!**

Josip Štoka
trgovec in spediter
v Trstu via Valdirivo št. 17. v Trstu.

Držeč se narodnega gesla: **Svojim k svojim!**
ostajeva udana **Aite & Zadnik**

Pogoji se izvejo pri „Celjski posojilnici“, kamor
na se blagovole pošiljati tudi ponudbe.

Naročbe odpošiljajo se točno proti poštnem povzetju.

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Tvořitelka zaloga žukna
S. pl. Braunek v Brnu (Brünn).

raznih sistemov kakor tudi iz bambusa.
Lastna mehanična delavnica za popraviljanje in nikliranje.

PRAXMAYER „Al duu Mori“ Trst, veliki trg.

II/, Praterstrasse 49.
je ponarejanj!

Daje posojila na vknjižbe po 5¹/₂%, menjice po 6% zastave po 5¹/₂%. Sprejema hranilne vloge in je obrestuje po 4%. — Uradne ure so: Vsaki dan od 9. do 12. ure popoldne in od 3. do 5. popoldne, ob nedeljah in praznikih od 10—12 dop. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure popoldne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure popoldne. Glavni deleži veljajo po 200 kron. Zadržni deleži se lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 1 gld, ter znaša vsaki delež 10 gld.

Franjo Babič v Gorici
(začasno Via Fornica 12.)
Zastopnik selščev.

[illegible]

на да добуде ова
сам безмалко

Trst, Via delle Acque 5 — **ARNOLDO COEN** — Via delle Acque 5 Trst